

Editorial

Eines, reptes i altres divagacions

Item

Eines, reptes i altres divagacions

Josep Turiel

Acollint-nos al dret de citació, res millor que la frase inicial del treball d'Abadal i Anglada amb què obrim el Dossier d'aquest *Item*: «En els darrers anys, el canvi (a més, normalment accelerat) és la característica més rellevant de tot entorn professional, i potser encara més el nostre». Deixeu-nos divagar una mica a propòsit d'aquesta afirmació. Paraules i expressions com ara: repte, adaptació al canvi, renovar-se, reinventar-se, aprenentatge continu, personalització dels recursos, proximitat dels serveis, explotació d'eines, perfils tecnològics, etc., se'ns han anat colant sovint simplement com el que són, la resposta escrita a una transformació necessària; i d'altres vegades, com si realment es tractés –exageradament– d'una situació de vida o mort. El canvi de què parlem fa temps que ens ha vingut «forçat», la majoria de les vegades per la velocitat com se'ns han presentat els reptes. Ha posat a prova la nostra capacitat per captar i també per intuir cap a on va aquest entorn nostre tan volàtil i competitiu, com estem fent servir la «maquinària», com ens reinventem amb les eines que van sortint cada dia, com seran les joguines informàtiques del futur i, sobretot, com les faran servir els nostres usuaris. O dit d'una altra manera: com fer que ens necessitin i què fem per vendre'ns i ser importants en el nostre cercle, sense oblidar que, sobretot, donem servei. Les eines de què parlem són gairebé totes informàtiques, però n'hi ha d'altres, i algunes apareixen en aquest número.

¿Quantes vegades no heu sentit en fòrums professionals o en revistes professionals aquella afirmació que diu: cap altre entorn professional s'ha hagut de transformar i adaptar més que el nostre? (ja heu vist la cita que hem escollit). La frase ho és tot menys xovinista, perquè el rerefons del dis-

cur, encara que tingui algunes connotacions un pèl egocèntriques, és certa, totalment certa. Hi ha qui diu que tot ha anat tan ràpid que en el nostre espai geogràfic hem passat de la tradició a la modernitat, i encara no hem tingut temps d'assumir tota aquesta evolució (Què som? Biblioteques, CRAI, caçadors de necessitats, generadors de serveis, gestors de la informació? Tot a la vegada?). Hem fet grans esforços, i potser els ritmes han estat molt diferents, però sabem, fa molts anys, que les eines ens poden apropar molt més a les necessitats dels usuaris. Per això mateix, entenc perquè hem «jugat» tan fort per gairebé totes les novetats que se'ns posaven davant: la sovint menyspreada aposta per les eines 2.0, la gestió dels recursos digitals, els metacercadors i l'ús dels protocols establerts, l'evolució meteòrica dels sistemes de gestió integrats de biblioteques, etc. Són els exemples més evidents o, si més no, els més obvis. Però també han estat alguns dels que més literatura professional han generat. Canvi i més canvi. Eines i més eines.

Nous professionals per a noves necessitats? Estem preparant els nostres serveis per a això que anomenem generació *Google*? Ha canviat tant el perfil del nostre usuari potencial? Quantes vegades han estat errònies les nostres apostes? De quina manera ens afecta –també econòmicament– el canvi? Un exemple clàssic serien els formats i les versions. Recordeu: vídeos, DVD o Blue-ray. O més obvi encara: com serà un PDF del futur i quants canvis necessitarà un document d'avui per ser llegit també demà? L'aposta pels canvis de format ens ha sortit cara. Fem una mica més de memòria: qui se'n recorda de aquell fracàs anomenat microfita?

Em sembla que cap professional de l'àmbit de la biblioteconomia i la documentació dubta que la clau de l'èxit futur

rau no solament en com assumim els canvis i per quines eines apostem. La clau rau en l'eficiència i en l'eficàcia de l'ús de les eines i dels serveis que s'ofereixen, però sobretot hem de ser capaços de mesurar l'esforç i aprendre dels canvis, del repte, de la velocitat, de les novetats. No tinc cap dubte: sembla un futur pròxim molt temptador, però també amb moltes incògnites. Caldrà ser molt receptius i col·locar l'usuari en el lloc que ha de ser, al capdamunt de les nostres prioritats, fidelitzar-lo pensant en l'individu i les seves necessitats, oblidar-nos del tot (els lectors, els usuaris) i pensar en primera persona.

Us hem preparat un número que, com tots els anterior, hem volgut que tingués un guió, un nexa d'unió. Anomenar-lo genèricament EINES ens permetia obrir-lo a experiències molt diferents. En aquests anys de treball ens ha interessat l'exercici de la pràctica diària, la praxis bibliotecària, i en aquest número 52 (que és l'últim d'aquest Consell Editorial) no podia ser diferent. Hem demanat ajut a molts col·legues i han estat tantes les propostes que hem hagut de pregar que fossin una mica més breus de l'habitual per donar cabuda a tothom. «A Debat» inclou quatre petites presentacions molt diferents: l'ús del Web 2.0 en dos àmbits molt diversos, una biblioteca pública sensibilitzada en la difusió de la literatura infantil, per una banda, i la BUSAB i les seves excel·lents maniobres en el mapa d'Internet, per una altra; «Second Life i biblioteques» (des de Sheffield); i, finalment, hem demanat a una de les últimes estudiants de la diplomatura com veia les TIC a l'entorn bibliotecari abans i després de començar els seus estudis.

El «Dossier» està centrat totalment en els usos i serveis que ens ofereixen les eines, particularment les informàtiques: una visió global centrada en el present i futur de les

biblioteques i la seva relació amb la informàtica; el cas emblemàtic de la UOC; la fidelització d'usuaris digitals a la UPC; la implementació de *Millennium* a la UB; les tecnologies RFID; el cop de gràcia de les *content strategy*; un arxiu nascut digital (la TV Aragonesa) o un passeig per les biblioteques públiques tarragonines des de la comoditat del nostre PC.

La secció «Amb criteri propi» la dediquem a un projecte que neix de l'aposta pel canvi: «Idea Store». Es tracta d'una entrevista al seu *guru*, Sergio Dogliani.

A «A destacar» hem donat veu a tres projectes d'edició digital, concebuts en moments diferents i amb històries recents prou destacades (*Bubok*, Edicat i LibroVirtual). Finalment la «Crònica professional» fa un repàs d'autor a les Jornades Catalanes de Documentació, a USIB09 i al LIS-EPI Meeting. Una selecció de novetats bibliogràfiques i altra documentació que hem considerat oportunes pel contingut d'aquest treball tanca aquest número.

Deixeu-me finalment donar les gràcies al COBDC per haver-me donat a mi i a tots els components del Consell Editorial la possibilitat de treballar en aquests cinc últims números d'*Item* (del 48 al 52). Ha estat un plaer, però també hem patit, per respecte a la nostra professió i als nostres lectors, que sou tots vosaltres. Gràcies per haver-nos dit que l'esforç us havia agradat, però també gràcies per haver-nos ensenyat en què ens havíem equivocat. Gràcies als autors i gràcies especials a tots els meus companys i companyes d'aquest equip de treball, i molta sort als nous col·legues que agafaran des del proper número 53 els fils d'aquest projecte, que vol ser un aparador d'idees i experiències professionals, que anomenem *Item*.

Gràcies i a reveure.